

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้เจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสภาวะแวดล้อมและความเป็นอยู่ของมนุษย์ การศึกษามีส่วนสำคัญในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและสังคม การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ และผู้ที่มีบทบาทที่สำคัญที่สุดคือ ครู อาจารย์ ที่มีหน้าที่สอนให้คำแนะนำ และหน้าที่อื่นๆ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จากบทบาทที่สำคัญต่อการให้การศึกษาแก่ทรัพยากรมนุษย์ ทำให้ครูมีบทบาทที่สำคัญ มีความรับผิดชอบ และภารกิจที่สำคัญยิ่งจึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้ครูที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพในการให้การศึกษาแก่ทรัพยากรบุคคล

หลักสูตรการศึกษาปี 2521 เป็นหลักสูตรพื้นฐานที่จัดการศึกษาให้กับทรัพยากรบุคคลโดยเฉพาะหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ซึ่งในหลักสูตรได้แบ่งเนื้อหาออกเป็นกลุ่มประสบการณ์ 5 กลุ่มประสบการณ์ ด้วยกัน คือกลุ่มทักษะ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย กลุ่มงานพื้นฐานอาชีพ และกลุ่มประสบการณ์พิเศษ (กรมวิชาการ, 2536 : 6) ซึ่งในวิชากลุ่มวิชาที่วาดด้วยการแก้ปัญหาของชีวิตและสังคม ซึ่งกล่าวถึงความต้องการของมนุษย์ในด้านต่างๆ เพื่อการดำรงชีวิตที่ดี ประสบการณ์ที่จัดในกลุ่มนี้จึงเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของคนไทยทั้งในอดีต ปัจจุบันและอนาคต

เนื่องจากการจัดเนื้อหาในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ได้นำวิชาต่างๆ มารวมกัน เช่น วิชาวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และสุขศึกษา มาบูรณาการเข้าด้วยกัน จึงทำให้เกิดปัญหาด้านหลักสูตรมีเนื้อหาโครงการและเนื้อหามากเกินไป หลักสูตรไม่มีความต่อเนื่อง ปัญหาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครู อาจารย์ขาดทักษะในการจัดกิจกรรม ขาดความรู้และเข้าใจในเนื้อหาและกิจกรรม ทำให้ครูไม่สามารถจัดกิจกรรมได้อย่างกว้างขวาง ปัญหาทางด้านสื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ ครู อาจารย์ ขาดความรู้ในการผลิต และใช้สื่อการเรียนการสอน ตลอดจนสื่อที่มีอยู่แล้วไม่สัมพันธ์กับเวลาเนื้อหา และสภาวะแวดล้อมจึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนตกต่ำนักเรียนขาดความรู้ ความเข้าใจ ในเนื้อหาวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (การประถมศึกษาพิเศษโลก, 2544 : 5)

การฝึกอบรมครู เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ตามโครงการปฏิรูป

การศึกษาในพระราชบัญญัติการศึกษา 2542 ซึ่งในมาตรา 7 กล่าวคือ การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน มาตรา 6 กล่าวถึงระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีทั้งระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก ซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมและพัฒนาศักยภาพและประสิทธิภาพของคน เพื่อให้สามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการสูง ดังที่ วิวัฒน์ โธมสกุล (2520:13 - 17) กล่าวว่า การฝึกอบรมนับว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้ ปัจจุบันเป็นจุดของความเจริญทางเทคโนโลยีและวิธีการใหม่ๆ ครูจึงต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถหลายด้านให้ทันต่อเหตุการณ์ ความเคลื่อนไหวและการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา เพื่อนำความรู้ต่าง ๆ เหล่านี้มาประยุกต์จัดแปลงแก้ไขให้เข้ากับการเรียนการสอนวิธีพัฒนาถึงความสำคัญในการฝึกอบรมของครูสายผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นอย่างมาก จึงมีความสนใจศึกษาและทำวิจัยในเรื่องนี้ เพราะผลที่ได้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาครูสายผู้สอน อันจะส่งผลถึงประสิทธิภาพของครูและผลสัมฤทธิ์ที่ดีต่อนักเรียน

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการในการอบรมของครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เกี่ยวกับความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอน 4 ด้าน
 - 1.1 ด้านหลักสูตร
 - 1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน
 - 1.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน
 - 1.4 ด้านการวัดผลและประเมินผล
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการในการอบรมของครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก โดยจำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการสอน และขนาดของโรงเรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ใช้เป็นข้อเสนอแนะให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก เพื่อใช้ในการจัดการฝึกอบรมครูผู้สอนให้ตรงกับระดับความรู้ ความสามารถ และความต้องการในการอบรมของครูผู้สอน
2. เป็นแนวทางให้ครูผู้สอนนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมตามความต้องการของคนไปปรับปรุงและยกระดับคุณภาพชีวิตและประสิทธิภาพการศึกษาในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตให้สูงขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการในการอบรมครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก 4 ด้าน คือ

- 1.1 ด้านหลักสูตร
- 1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน
- 1.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน
- 1.4 ด้านการวัดและประเมินผล

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 457 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 230 คน สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ประกอบด้วย สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ 9 อำเภอ ผู้วิจัยได้สุ่มจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ จำนวน 9 อำเภอ โดยแยกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้สูตรของ เครจซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608)

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรต้น

3.1.1 เพศ จำแนกเป็น

3.1.1.1 ชาย

3.1.1.2 หญิง

3.1.2 ประสบการณ์ในการสอน จำแนกเป็น

3.1.2.1 น้อยกว่า 10 ปี

3.1.2.2 ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

3.1.3 ขนาดของโรงเรียน จำแนกเป็น

3.1.3.1 โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน

3.1.3.2 โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 121 – 300 คน

3.1.3.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 301 คน ขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความต้องการในการฝึกอบรมของครูผู้สอนกลุ่ม
สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ใน 4 ด้านคือ

- 3.2.1 ด้านหลักสูตร
- 3.2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน
- 3.2.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน
- 3.2.4 ด้านการวัดและประเมินผล

สมมุติฐานของการวิจัย

1. ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีเพศต่างกันมีความต้องการในการ
อบรมแตกต่างกัน
2. ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ที่ประสบการณ์ในการสอนต่างกันมี
ความต้องการในการอบรมแตกต่างกัน
3. ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ที่โรงเรียนต่างกันมีความต้องการใน
การอบรมแตกต่างกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความต้องการในอบรม (Training) หมายถึง ความต้องการจำเป็นที่จะต้อง
พัฒนาให้มีความรู้ ทักษะ และความชำนาญ ในการจัดการศึกษา 4 ด้าน ได้แก่

- 1.1 ด้านหลักสูตร
- 1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน
- 1.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน
- 1.4 ด้านการวัดผลและประเมินผล

ความต้องการในการฝึกอบรมของครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
หมายถึง ความจำเป็นต่อการฝึกอบรมของครูที่สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่ได้รับอบรม
และศึกษา ความรู้ ทักษะ และทักษะ กระบวนการ ที่จะต้องได้รับการพัฒนากลุ่มสร้างเสริม
ประสบการณ์ชีวิต

การฝึกอบรม หมายถึง การจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่มีจุดมุ่งหมายเฉพาะเพื่อ
เปรียบเทียบประสิทธิภาพ และการพัฒนาความสามารถ เป็นการปฏิบัติได้จริงแบ่งออกได้เป็น
การฝึกอบรมระยะสั้นและระยะยาว

สังคมศึกษา หมายถึง วิชาที่ต้องการศึกษาเกี่ยวกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อมเป็น
หน่วยการเรียนรู้ในหลักสูตร กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

วิทยาศาสตร์ หมายถึง ความรู้ที่รวบรวมได้อย่างเป็นระบบ เป็นกระบวนการและ

การเสาะแสวงหาความจริง เป็นวิถีทางของการรัฐธรรมชาติของความจริงทางวิทยาศาสตร์เป็นส่วนหนึ่งของสังคมเป็นพื้นฐานของเทคโนโลยีและเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อจริยธรรมและค่านิยมของมนุษย์

ครูผู้สอน หมายถึง ครูที่ทำการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หมายถึง กลุ่มวิชาที่นำเนื้อหาวิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา และสุขศึกษา มาบูรณาการเข้าด้วยกัน แล้วแบ่งเป็นหน่วยการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเรียนตามลำดับจากเรื่องที่ใกล้ตัวแล้วขยายไป

โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก

หลักสูตร หมายถึง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิต มีความคาดหวังให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และทำงานอย่างเป็นระบบ

การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การศึกษาเพื่อพัฒนาชีวิตที่ท่าประโยชน์ต่อสังคม ซึ่งรวมถึงการพัฒนางาน พัฒนาอาชีพ และการพัฒนาสังคม

สื่อการเรียนการสอน หมายถึง การเลือกใช้ การจัดทำ ประเภทสื่อ ความสามารถ และทักษะการใช้ การผลิตสื่อ

การวัดและประเมินผล หมายถึง กระบวนการตัดสินผลการเรียนของนักเรียนระดับประถมศึกษา ตามระเบียบการวัดผลประเมินผลการเรียน

ขนาดโรงเรียน หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก จำแนกได้ 3 ขนาด คือ ขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน ขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 121-130 คน และขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 301 คนขึ้นไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

